

Column
Jos Benders

48

www.nummer1.nl

Mens & Media

TOON HERMANS EN ZIJN ONSTERFELIJKE LESSEN

De gedachten van Toon Hermans vertegenwoordigen een eeuwigheidswaarde. Bijna veertig jaar lang bleef onderstaand interview ongebruikt in mijn bezit. Al is dat niet helemaal waar. De patiënten van het ziekenhuis Sint Radboud konden er kennis van nemen via hun ziekenomroep. Nooit is het vraaggesprek gepubliceerd in geschreven vorm. Aan de vooravond van de nieuwe musical *Toon*, die op 17 december zijn Limburgse première beleeft in zijn geboorteplaats Sittard, breng ik het via deze editie van *Nummer 1* opnieuw tot leven. Hierbij lijkt de tijd te hebben stilgestaan.

We schrijven 1971. Toon loopt in dat jaar een longontsteking op en daarbij ontdekken de artsen dat hij overwerkt is. Ik spreek Toon tussen de repetities door in Carré in Amsterdam, waar hij zich voorbereidt op zijn nieuwe oneman-show. Het lijkt *dán* of Toon een mentale rui achter de rug heeft. Het lijkt *nú* of hij nooit is weggeweest.

JB: Meneer Hermans, we hebben enkele dagen geleden via de radio gehoord van uw voornemen om in *the early spring*, zoals u dat zei, met een ontzettende knal weer tevoorschijn te komen.

TH: 'Nou, een ontzettende knal, daar ben je natuurlijk nooit zeker van. Het publiek moet uitmaken of het een knal is, dat mag je eigenlijk niet eens zeggen van je zelf. Ik heb het eigenlijk ook niet zo bedoeld. Ik hoop natuurlijk dat het een succes wordt, maar dat weet je niet van tevoren. Je moet dat afwachten.'

JB: Ik begrijp dat u van plan bent een heel nieuwe kopersectie bij het orkest te betrekken?

TH: 'Zeker. Ik heb een heel andere kijk op de materie gekregen. Ik heb een tijd lang stilgelegen en dat is een goeie tijd geweest. In die tijd heb ik ontdekt dat achter mijn liedjes een andere klank moet zitten dan in de laatste show. Ik was daar achteraf niet gelukkig mee.'

JB: Hoe bedoelt u dat?

TH: 'Als je op het toneel staat, moet je óf volslagen gelukkig zijn óf je moet eraf blijven. En daarom ga ik het anders doen. Er komt meer *koper* bij. Er komt meer plezier bij.'

JB: U heeft een heel nieuwe spirit gekregen. Zou u dat andere

Toon Hermans, een zelfportret, geschilderd in 1971 in een fase in zijn leven waarin hij zichzelf zocht en vond.

artiesten ook aanraden, om er een tijdje uit te gaan om nieuwe ideeën op te doen?

TH: 'Ik zou natuurlijk niemand aanraden om zich te overwerken. Dat heb ik dus gedaan. Ik was helemaal leeg. Totaal uitgeput.'

JB: Hoe lang bent u ziek geweest?

TH: 'Vier maanden. In juli kreeg ik een longontsteking en die is blijven doorzeuren. Maar ik bleek vooral overwerkt, was totaal leeg. Die periode heeft een groot voordeel, mag ik achteraf wel zeggen. Ik beschouw die tijd als een van de beste periodes uit mijn leven. Ik kon niet werken, maar wel nadenken over dingen waar je in de gewone race van het leven geen tijd voor hebt en ook geen zin in hebt. Als je je werk niet mag doen tijdelijk, moet toch iets je gedachten vullen. En meestal heeft dat wel meer diepte dan wat je denkt als je gewoon je dagelijkse

leven leeft. In het monotone ritme van alledag. Ik heb heel veel gehad aan die periode van rust, en ik geloof dat ik daardoor misschien straks sterker tevoorschijn kan komen. Ik geloof eerlijk gezegd dat me dit al veel langer dwars zat. In elk mensenleven komt een periode waarin je net als een vlieger zakt in de wind. Is er te weinig wind, dan zak je. Maar daarna stijgt je weer des te beter. Dat is gewoon de gezondheid van het ziek zijn, zou ik zeggen...

JB: Hoe vulde u uw tijd verder?

TH: 'Schilderen en natuurlijk schrijven, veel schrijven. We zijn vandaag om 10.00 uur begonnen en hebben tot nu toe (het is dan rond 17.00 uur, JB) gewerkt aan de piano met de pianist. De laatste week hebben we 17 nieuwe liedjes gecomponeerd, dus we zijn heel hard bezig. Het doet me goed dat na zo'n periode van rust die dynamiek weer in me gaat werken.'

JB: We hebben kunnen lezen in de kranten dat u tijdens uw ziek zijn wel eens vertoefde in de omgeving van Berg en Dal, bij Nijmegen.

TH: 'Ik heb een heel goede vriend in Nijmegen, professor Prick*. Die ken ik al heel wat jaartjes. Hij komt uit Maastricht en is niet alleen een groot geneesheer maar ook een groot weldoener. Hij is een grote vriend van me. Ik ben erg gelukkig hem te kennen. Door hem ging ik meer naar buiten. Ik heb een paar weken doorgebracht op een boerderij.'

JB: Heeft u ook gewerkt op de boerderij?

TH: 'Zo'n beetje. Meer met de pen dan met de schop, moet ik zeggen...'

JB: Dus koeien melken was er niet bij?

TH: Met een zucht: 'Nee. Lijkt me moeilijk, een koe, om die te melken. Ik ben er wel gaan kijken.' En mijmert: 'Oude koeien uit de sloot halen of zo... Ik vind dat altijd een treurig gezicht als er een

koe in de sloot ligt, weet je wel. En vooral als het een ouwe is, hè! De jonge koeien komen er wel uit. Maar als het een heel ouwe koe is, en ik zie die zo in de sloot liggen, dan wil ik haar er wel eens uithalen...'

JB: Dat is zeer aardig van u.

TH: 'Ja, natuurlijk.'

Noot van JB. Ik werkte in 1971 als vrijwilliger voor de ziekenomroep Radio Radboud van het ziekenhuis in Nijmegen. Het vraaggesprek met Toon Hermans eindigt met een verzoek aan zijn adres om voor de zieken een woord van troost en bemoediging te spreken. Nogmaals het woord aan Toon.

TH: 'Ik heb pas meegemaakt wat ziek zijn betekent en ik wil nogmaals zeggen dat ziek zijn soms uitermate gezond kan zijn. Vooral voor je geest. Dat je tot rust komt en dat je dan de dingen wat anders leert zien en wat dieper leert zien. Het is natuurlijk wel fijn dat je in de periode waarin je ervan langs krijgt goede mensen ontmoet. Mensen die een beetje aardig voor je zijn, die je helpen willen.'

JB: Meneer Hermans. Ik dank u hartelijk en heel veel succes met uw nieuwe show.

TH: 'Allemaal tot ziens.'

In de nieuwe musical *Toon* wordt deze episode uit het leven van Toon Hermans uitvoerig belicht.

Met dank aan Maurice Hermans en Elektro Faarts, Margraten/Valkenburg.

***Joseph Jules Guillaume (Sjef) Prick (1909-1978).**

Verrassend comfortabel:
de lichte, elegante Dragonfly.

Van 23 oktober t/m 31 december:
expositie van Riekje Janssen in
onze interieurwinkel.

Op onze koopzondag op
12 december geeft Riekje Janssen
workshops.

van LIJF

exclusieve interieurs

Aan de Fremme 30/32 6269 BE Margraten
T 043 - 321 53 31 www.vanlijfinterieurs.com

meubels • advies • complete inrichting • vloerbedekking • raamdecoratie • accessoires • verlichting • restauratie • excellente service